

การศึกษาเพื่อกำหนดสมรรถนะสำหรับอาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

บัวขาว สุขคำ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะสำหรับอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จำแนกตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย ภารกิจด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการ แก่สังคมและด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และเพื่อกำหนดพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงาน (สมรรถนะ) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย อาจารย์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปีการศึกษา 2557 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ประกอบด้วย 4 ปัจจัยหลัก และ 6 ปัจจัยย่อย ดังนี้

สมรรถนะหลักด้านการสอน มี 2 ปัจจัยย่อย คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ

สมรรถนะหลักด้านการวิจัย มี 2 ปัจจัยย่อย คือ ด้านการวิจัยเพื่อการพัฒนาวิชาการ และด้านความเป็นอาจารย์นักวิจัย

สมรรถนะหลักด้านการบริการวิชาการสู่สังคม มี 1 ปัจจัยย่อย คือ ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อบริการวิชาการแก่สังคม

สมรรถนะหลักด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มี 1 ปัจจัยย่อย คือ ด้านส่งเสริม สนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ส่วนการกำหนดตัวบ่งชี้ด้านพฤติกรรม ได้กำหนดเป็น 5 ระดับ ที่มีความสอดคล้องกับค่าจำกัดความของสมรรถนะหลักในแต่ละด้าน และสอดคล้องกับค่าจำกัดความของสมรรถนะย่อยในแต่ละสมรรถนะหลักนั้น ๆ

คำสำคัญ: สมรรถนะ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

* หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
โทร. 0-2555-2000 ต่อ 1191 อีเมล: buakhaowb@kmutnb.ac.th

The Investigation to Determine the Competencies of Faculty Members King Mongkut's University of Technology North Bangkok Lecturers

Buakhao Sukkham*

Abstract

The study features and empirical investigation of the performance of faculty members at King Mongkut's University of Technology North Bangkok (KMUTNB) relating to these core dimensions: teaching, research, community, and cultural preservation. The outcomes are organized to determine the areas of organizational citizenship behavior according to the stated functions. The study samples include the University faculty members of academic year 2014. The data collecting instrument is a survey questionnaire and statistical analysis is determined through the calculation of frequency distribution, mean, percentage and standard deviation.

As results, core competencies for the University faculty feature 4 primary dimensions and 6 sub-factors. Teaching competencies involve instructional skills as well as professional and career knowledge. Research competencies comprise 2 sub-factors that reflect research operation for academic development and personal attributes of research and analysis. The factor influencing contributing service to the community comprises the application of knowledge for the community whereas the key factor affecting preservation and conservation of cultural heritage embodies the support and participation in engaging activities.

The behavioral indicators are defined in 5 levels in accordance with the established guidelines and definition of each relevant dimension.

Keywords: competency, King Mongkut's University of Technology North Bangkok

* Chief of human resource development King Mongkut's University of Technology North Bangkok
Tel. 0-2555-2000 Ext. 1191 E-mail: buakhaowb@kmutnb.ac.th

1. บทนำ

การพัฒนาสมรรถนะของครูเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการกำหนดการพัฒนาวิชาชีพครูใน “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” (2542) หมวด 7 มาตรา 52 วรรคแรกที่ว่า ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้ความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ และการพัฒนาครูอาจารย์อย่างต่อเนื่อง เพราะอาจารย์เป็นผู้ที่มีบทบาทในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติและนำไปสู่ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา โดยที่ความสามารถของอาจารย์มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นจึงมีความต้องการจำเป็นที่จะต้องกำหนดให้อาจารย์หรือผู้สอนมีคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ อันหมายถึงการมีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เกิดจากด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคลต่าง ๆ ที่ทำให้การปฏิบัติงานในฐานะอาจารย์หรือผู้สอนประสบ-ผลสำเร็จในระดับสูง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือเป็นอีกสถานที่หนึ่งที่มีหน้าที่เป็นแหล่งให้การศึกษาค้นคว้าของประชาชนในระดับอุดมศึกษา ไม่ว่าจะเป็นด้านวิทยาศาสตร์ ด้านเทคโนโลยี ตลอดจนงานด้านการบริหารจัดการโดยบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดก็คือ อาจารย์ ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดนักศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบหลายประการ เช่น การอบรมสั่งสอน ให้ความรู้ คำปรึกษาและควบคุมดูแลนักศึกษา นอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้ที่จะทำให้งานหลักของมหาวิทยาลัยประสบผลสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วยภารกิจ 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้การดำเนินการของอาจารย์บรรลุตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดว่า ในภารกิจในแต่ละด้านจะต้องมีสมรรถนะอะไรรองรับบ้าง เพื่อที่จะทำให้การพัฒนาบุคลากรสายอาจารย์เป็นไปใน

ทิศทางที่ถูก หรืออาจารย์จะได้ทราบว่าควรจะต้องพัฒนาตนเองอย่างไรให้มีสมรรถนะตามที่มหาวิทยาลัยต้องการ เพื่อให้ภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยประสบผลสำเร็จ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสมรรถนะสำหรับอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จำแนกตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

2.2 เพื่อกำหนดพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงาน (สมรรถนะ) จำแนกตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

สมรรถนะหรือบางครั้งอาจใช้แทนด้วยคำว่า สมรรถภาพ ซึ่งมีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษว่า Competency มีความหมายดังนี้ คือ

สมรรถนะ หมายถึง ความสามารถมีความหมายว่ามีคุณสมบัติเหมาะสมแก่การกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ราชบัณฑิตยสถาน [1] Butler [2] กล่าวถึงสมรรถนะว่าเป็นความสามารถที่จะปฏิบัติกิจกรรมเฉพาะได้ตามเกณฑ์มาตรฐานหรือเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ทักษะและความรู้เป็นองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับสมรรถนะ ในขณะที่ Boss [3] ได้ให้ความหมายของสมรรถนะที่กว้างกว่า โดยกล่าวว่า สมรรถนะมีความหมายมากกว่าความรู้และทักษะ สมรรถนะมีความหมายรวมถึงค่านิยม การคิดและเจตคติด้วย สอดคล้องกับความหมายของสมรรถนะของ Katz & Green [4] ที่กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึงความสามารถในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ระดับความชำนาญ และมีความหมายรวมถึงความรู้ ทักษะ เจตคติและค่านิยม เช่นเดียวกับ Alspach [5] ที่ให้ความหมายของสมรรถนะว่า คือ ความรู้ ทักษะ การปฏิบัติและเจตคติที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งพึงมีในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และสามารถแสดงออกให้เห็นพฤติกรรมทางความรู้ เจตคติและการกระทำ นอกจากนี้ Good [6] ยังได้ให้ความหมายว่า สมรรถนะ คือ ความ สามารถอย่างหนึ่งในการนำเอา

หลักการและเทคนิคในสาขาวิชานั้น ๆ มาประยุกต์ให้เข้ากับสถานการณ์จริงเพื่อทำงานและแก้ปัญหาอย่างได้ผล

สรุปสมรรถนะ (competency) หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถที่มาจากตัวคนทั้งหมดที่สะท้อนออกมาในรูปของพฤติกรรมการทำงานที่มีความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผลก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เราต้องการโดยมีที่มาจากพื้นฐาน ความรู้ ทักษะ วิธีคิด คุณลักษณะส่วนบุคคลและแรงจูงใจ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการพัฒนาสมรรถนะสำหรับอาจารย์ของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ผู้วิจัยมีแนวทางในการค้นหาสมรรถนะสำหรับอาจารย์ โดยมีขั้นตอนการวิจัย จำนวน 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจข้อมูลเพื่อจัดทำสมรรถนะสำหรับอาจารย์ ขั้นตอนที่ 2 การระดมความคิดเห็นของอาจารย์เพื่อกำหนดสมรรถนะ ขั้นตอนที่ 3 การกลั่นกรองสมรรถนะสำหรับอาจารย์ ขั้นตอนที่ 4 ให้ค่านิยาม กำหนดระดับความคาดหวัง และร่างพฤติกรรมที่คาดหวังในแต่ละระดับ ขั้นตอนที่ 5 ทบทวนนิยาม กำหนดระดับความคาดหวังและร่างพฤติกรรมที่คาดหวังในแต่ละระดับ และขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงแก้ไขและอนุมัติใช้สมรรถนะสำหรับอาจารย์

5. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือสายอาจารย์ ปีการศึกษา 2557 ซึ่งมีจำนวน 993 คน จำแนกเป็นอาจารย์ตำแหน่งศาสตราจารย์ 2 คน ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ 203 คน ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ 352 คน และตำแหน่งอาจารย์ 436 คน

6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการพัฒนาสมรรถนะสำหรับอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire)

7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การสำรวจครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Science for Windows) สถิติที่ใช้ มีดังนี้

7.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ใช้วิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage)

7.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

8. ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือพิจารณา ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก สมรรถนะย่อย และระดับของตัวบ่งชี้ด้านพฤติกรรม ดังนี้

8.1 สมรรถนะหลักด้านการสอน

8.1.1 สมรรถนะย่อย: การจัดการเรียนการสอน

Level	ตัวบ่งชี้ด้านพฤติกรรม
ระดับที่ 1	ไม่แสดงสมรรถนะด้านนี้อย่างชัดเจน
ระดับที่ 2	<p>จัดทำเอกสารประกอบการสอนหรือสื่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม ซึ่งแสดงให้เห็นการกระทำดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> มีการจัดทำเอกสารประกอบการสอนอย่างเป็นระบบและทันสมัย มีการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา มีความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน เช่น เข้าสอนตรงเวลา มีการสอนตามเนื้อหาตรงกับรายละเอียดของหลักสูตร มีการประเมินผลความพึงพอใจของผู้เรียนเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
ระดับที่ 3	<p>แสดงสมรรถนะระดับที่ 2 และมีการกระทำหรือมีกระบวนการ หรือขั้นตอนที่บ่งชี้ว่าได้มีการปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หรือพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการเรียนการสอน (E-Learning, Blog, Facebook ฯลฯ)

Level	ตัวบ่งชี้ด้านพฤติกรรม
	2. มีการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน 3. มีการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน 4. มีการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน
ระดับที่ 4	แสดงสมรรถนะระดับที่ 3 และมีการแสดงถึงความมีทักษะในการสอนเป็นอย่างดี 1. ประยุกต์ใช้หรือบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น E-Learning, Blog, Face book E-book เป็นต้น 2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมและให้มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีระบบ 3. เอาใจใส่ผู้เรียน ตลอดจนมีการถ่ายทอดความรู้ทางปัญญา คุณธรรมและทักษะชีวิต 4. มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน
ระดับที่ 5	แสดงสมรรถนะที่ 4 และมีการประมวลความรู้จากงานวิจัยสู่ชั้นเรียน ได้แก่ 1. บูรณาการงานวิจัย หรือบริการวิชาการกับการเรียนการสอน 2. สังเคราะห์และพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ 3. มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนสำหรับผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดอย่างสร้างสรรค์ เป็นต้น 4. การวิจัยเพื่อประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน หรือ 5. เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาประเมิน และปรับปรุงหลักสูตรแก่หน่วยงานภายนอก

8.1.2 สมรรถนะย่อย: ความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ" (Academic Expertise)

Level	ตัวบ่งชี้ด้านพฤติกรรม
ระดับที่ 1	ไม่แสดงพฤติกรรมตามสมรรถนะด้านนี้ชัดเจน
ระดับที่ 2	กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ใหม่ และมีพฤติกรรมดังนี้ 1. กระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชาชีพของตน

Level	ตัวบ่งชี้ด้านพฤติกรรม
	2. พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ ในสาขาวิชาการที่รับผิดชอบหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง 3. แสดงความรู้ด้านการจัดกระบวนการเรียน-การสอนโดย เตรียมเอกสารการสอน และสื่อการสอน 4. ดำเนินการสอนโดยคำนึงถึงความสามารถในการรับรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ
ระดับที่ 3	แสดงพฤติกรรมตามสมรรถนะในระดับที่ 2 และ 1. มีความรู้เท่าทันองค์ความรู้ใหม่ๆ ในด้านวิชาการที่ตนรับผิดชอบ 2. เข้าใจผลกระทบด้านความรู้ใหม่ และแนวโน้มทางวิชาการและวิชาชีพที่อาจกระทบการปฏิบัติงานของตน 3. มีการนำเสนอและถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีสู่สาธารณชนหรือผู้เรียน เช่น ผ่านทาง Blog, Face book, E-book, Line เป็นต้น 4. เป็นที่ปรึกษาให้แก่นักศึกษา เพื่อน คณาจารย์ ทั้งในระดับคณะ ต่างคณะ หรือชุมชนภายนอก
ระดับที่ 4	แสดงพฤติกรรมตามสมรรถนะในระดับที่ 3 และ 1. มีความรู้ทางวิชาการในสาขาวิชาที่สอนและที่เกี่ยวข้อง 2. สามารถบูรณาการความรู้ไปปรับใช้ได้ ในสถานการณ์ต่างๆ พัฒนาอาชีพหรือพัฒนานวัตกรรมต่างๆ 3. พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน การผลิตและใช้สื่อประกอบการสอนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ 4. นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่มาใช้ในการเรียนการสอน การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน หรือแก้ปัญหาในการสอน
ระดับที่ 5	แสดงพฤติกรรมตามสมรรถนะในระดับที่ 4 และแสดงความเป็นผู้นำทางวิชาการ ได้แก่ 1. ผลิตผลงานด้านวิชาการ เช่น บทความวิชาการ งานวิจัย ตำรา เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ 2. ประยุกต์ความรู้สู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง 3. เผยแพร่ผลงานวิชาการสู่ชุมชนสาธารณชนทั่วไปและภาคอุตสาหกรรม

8.2 สมรรถนะหลักด้านการวิจัย

8.2.1 สมรรถนะย่อย: การวิจัยเพื่อการพัฒนาวิชาการ (Research for Academic Development)

Level	ตัวบ่งชี้ด้านพฤติกรรม
ระดับที่ 1	ไม่แสดงพฤติกรรมตามสมรรถนะด้านนี้อย่างชัดเจน
ระดับที่ 2	แสดงความสนใจการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัย อย่างต่อเนื่อง โดย 1. เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย 2. ศึกษาผลการวิจัยใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิชาการในสาขาของตน 3. ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียน-การสอนและนวัตกรรมทางการศึกษา
ระดับที่ 3	แสดงพฤติกรรมตามสมรรถนะในระดับที่ 2 และทำการวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาการ โดย 1. ทำการวิจัยโดยผ่านกระบวนการวิจัยที่เหมาะสม 2. ได้ผลงานที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ สามารถนำไปใช้อ้างอิงได้ในทางวิชาการ 3. เป็นงานวิจัยที่มีประโยชน์ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่
ระดับที่ 4	แสดงพฤติกรรมตามสมรรถนะในระดับที่ 3 และมีการเผยแพร่ผลการวิจัยโดย 1. เผยแพร่ผ่านการประชุมทางวิชาการในระดับชาติ 2. เผยแพร่ผ่านการประชุมวิชาการในระดับนานาชาติ 3. เผยแพร่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบของเอกสารบทความวิจัยหรือทางสื่อสารสนเทศ 4. นำองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากผลการวิจัยไปพัฒนางานหรือใช้ประโยชน์เพื่อบริการวิชาการสู่สังคมอย่างเป็นรูปธรรม หรือเพื่อขอผลงานทางวิชาการ
ระดับที่ 5	แสดงพฤติกรรมตามสมรรถนะในระดับที่ 4 และมีการเผยแพร่ลงในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับได้แก่ 1. เผยแพร่ในที่ประชุมระดับชาติหรือนานาชาติที่อยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับของ สกอ., สมศ. 2. เผยแพร่ในฐานข้อมูลระดับชาติที่เป็นที่ยอมรับของ สกอ., สมศ. 3. เผยแพร่ในฐานข้อมูลระดับนานาชาติที่เป็นที่ยอมรับของ สกอ., สมศ.

8.2.2 สมรรถนะย่อย: ความเป็นอาจารย์นักวิจัย

Level	ตัวบ่งชี้ด้านพฤติกรรม
ระดับที่ 1	ไม่แสดงพฤติกรรมตามสมรรถนะด้านนี้อย่างชัดเจน

Level	ตัวบ่งชี้ด้านพฤติกรรม
ระดับที่ 2	มีความรู้ ความเข้าใจในระเบียบวิธีวิจัย และ 1. มีสื่อการสอน และสามารถถ่ายทอดวิชา โดยเชื่อมโยงเนื้อหาทางวิชาการเข้ากับกรปฏิบัติงานจริง หรือ 2. นำผลงานวิจัยของผู้อื่นมาสอน ถ่ายทอดทางวิชาการ 3. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยของนักศึกษา ทั้งในระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษา
ระดับที่ 3	แสดงสมรรถนะในระดับที่ 2 และ 1. เป็นนักวิจัยร่วมในโครงการวิจัย และสามารถปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณนักวิจัย 2. มีบทความวิจัยตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติ หรือการประชุมวิชาการระดับชาติ 3. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานภายนอกหรือผู้เชี่ยวชาญภายนอกอย่างเหมาะสม
ระดับที่ 4	แสดงสมรรถนะในระดับที่ 3 และ 1. สามารถบูรณาการ การวิจัยเข้ากับกรเรียน-การสอนได้อย่างเป็นรูปธรรม 2. มีบทความวิจัยตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติ หรือการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ 3. มีเครือข่ายกับนักวิจัยระดับนานาชาติ
ระดับที่ 5	แสดงสมรรถนะในระดับที่ 4 และ 1. เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย 2. มีบทความวิจัยในฐานข้อมูลระดับชาติ/นานาชาติ ที่มีอยู่ในฐานข้อมูลสากล หรือ 3. ได้รับรางวัลที่เกี่ยวข้องกับผลงานวิจัยของตน

8.3 สมรรถนะด้านการบริการวิชาการสู่สังคม

สมรรถนะย่อย: การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อบริการวิชาการแก่สังคม

Level	ตัวบ่งชี้ด้านพฤติกรรม
ระดับที่ 1	ไม่แสดงพฤติกรรมตามสมรรถนะด้านนี้อย่างชัดเจน
ระดับที่ 2	มีจิตสาธารณะนำองค์ความรู้ของตนบริการแก่สังคม และ 1. เข้าร่วมรับฟังการบรรยายหรือ ผูกอบรมเกี่ยวกับแนวทางการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม 2. ติดตามทิศทาง/แผนการบริการทางวิชาการของมหาวิทยาลัย

Level	ตัวบ่งชี้ด้านพฤติกรรม
ระดับที่ 3	แสดงพฤติกรรมตามสมรรถนะในระดับที่ 2 และ 1. มีส่วนร่วมในการสำรวจความต้องการของ ชุมชน/ภาครัฐ/ภาคเอกชน/หน่วยวิชาชีพ 2. จัดทำโครงการ/แผนกิจกรรม ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติ เพื่อบริการวิชาการตามข้อ 2
ระดับที่ 4	แสดงพฤติกรรมตามสมรรถนะในระดับที่ 3 และ 1. เสนอโครงการบริการทางวิชาการแก่สังคม เพื่อการเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชน/ภาคเอกชน/ภาครัฐ/หน่วยงานวิชาชีพ 2. มีการดำเนินโครงการบริการทางวิชาการแก่ สังคม เช่น เป็นวิทยากรฝึกอบรม/คำปรึกษา/ ปรึกษา/การจัดประสบการณ์ต่างๆ เป็นต้น 3. ประเมินประโยชน์หรือผลกระทบของการให้ บริการทางวิชาการแก่สังคม
ระดับที่ 5	แสดงพฤติกรรมตามสมรรถนะในระดับที่ 4 และ 1. มีการบูรณาการงานบริการแก่สังคมกับ งานวิจัย/การเรียนการสอน 2. นำผลการประเมินโครงการ การบริการวิชาการ แก่สังคมไปพัฒนาระบบและกลไก หรือกิจกรรม การให้บริการทางวิชาการ 3. มีการพัฒนาความรู้ที่ได้จากการให้บริการทาง วิชาการ และถ่ายทอดความรู้สู่บุคลากร ภายในมหาวิทยาลัยและเผยแพร่สู่ สาธารณชน

8.4 สมรรถนะด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

สมรรถนะ: ส่งเสริม สนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรม
 ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

Level	ตัวบ่งชี้ด้านพฤติกรรม
ระดับที่ 1	ไม่แสดงพฤติกรรมตามสมรรถนะนี้อย่างชัดเจน
ระดับที่ 2	เข้าร่วมกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และ 1. มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถอธิบายถึง ลักษณะประเพณีและวัฒนธรรมในสังคมไทย 2. เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมทำนุบำรุงศิลป- วัฒนธรรมที่คณะ/ภาควิชา จัดขึ้น หรือ 3. เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมทำนุบำรุงศิลป- วัฒนธรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น
ระดับที่ 3	แสดงสมรรถนะที่ 2 และ 1. มีการอนุรักษ์ สืบสานและทำนุบำรุงศิลป- วัฒนธรรม 2. เผยแพร่หรือมีส่วนร่วมช่วยเผยแพร่โครงการ/ กิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของ มหาวิทยาลัย/คณะ/ภาควิชา

Level	ตัวบ่งชี้ด้านพฤติกรรม
ระดับที่ 3	3. มีการบูรณาการความรู้ด้านการทำนุบำรุง ศิลป-วัฒนธรรมกับการเรียนการสอน
ระดับที่ 4	แสดงสมรรถนะในระดับที่ 3 และ 1. มีการประเมินผลของความสำเร็จของการ บูรณาการในระดับที่ 3 2. เป็นผู้ริเริ่มและดำเนินการโครงการกิจกรรม/ ทำนุ-บำรุงศิลปวัฒนธรรม หรือ 3. โครงการกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม/ ระดับมหาวิทยาลัย หรือระดับประเทศ
ระดับที่ 5	แสดงสมรรถนะในระดับที่ 4 และ 1. นำผลการประเมิน การบูรณาการในระดับที่ 4 ไปปรับปรุงการบูรณาการด้านการทำนุบำรุง- ศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอน 2. เป็นผู้เผยแพร่วัฒนธรรมด้านการทำนุบำรุง- ศิลปวัฒนธรรม 3. ได้รับรางวัลด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ระดับประเทศหรือระดับนานาชาติ

9. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาเพื่อกำหนดสมรรถนะ
 ของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
 พระนครเหนือ ผู้วิจัยมีประเด็นที่ต้องอภิปรายเพิ่มเติม
 ดังนี้

9.1 ด้านการสอน คือ ความสามารถของอาจารย์ใน
 การทำภารกิจด้านการสอน การถ่ายทอดความรู้ การผลิต
 เอกสารการสอน การใช้ภาษา การใช้สื่อและนวัตกรรม
 การเรียนการสอน โดยสมรรถนะย่อยที่สำคัญ คือ การ
 จัดการเรียนการสอนและความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ
 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวัลลภา [7] พบว่า
 ความสามารถในการปฏิบัติภารกิจด้านงานสอนของ
 อาจารย์มหาวิทยาลัยมีหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตที่มี
 ความรู้ออกไปรับใช้สังคม เป็นการสร้างบัณฑิตให้ได้
 เรียนรู้ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ พัฒนาศักยภาพขั้นสูง
 ทำให้มีการพัฒนาวิชาชีพไปสู่ระดับสากลเป็นการสร้าง
 สังคมที่ดี

9.2 ด้านการวิจัย คือ ความสามารถในการศึกษาหา
 ความรู้และแสวงหาวิธีการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการ
 วิจัยสามารถทำการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนา
 งานและเพื่อการบริการทางวิชาการ ตลอดจนการเผยแพร่

ผลงานวิจัยด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับโสภภาพ [8] พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏต้องมีสมรรถนะทางการวิจัย (research skills) กล่าวคือ มีความรู้ในระบบวิธีการวิจัย มีความสามารถดำเนินการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ เผยแพร่องค์ความรู้ ประยุกต์และพัฒนาไปสู่นวัตกรรม เพราะจะช่วยให้ประเทศเกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรมอันเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจที่อยู่บนพื้นฐานความรู้ ซึ่ง Harding [9] ได้นำเสนอแนวคิดการพัฒนาสมรรถนะให้เป็นผู้วิจัยที่มีประสิทธิภาพ (researcher role) ที่สอดคล้องกับผลการวิจัยคือ การพัฒนาคุณลักษณะและทัศนคติที่ดีต่อการทำวิจัย การวิจัยเป็นทีมและอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยขยายมุมมองการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ การวิจัยเชิงประยุกต์ และการวิจัยแบบมีส่วนร่วมให้กว้างขึ้น

9.3 ด้านการบริการวิชาการสู่สังคม หมายถึง การให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน สังคมและประเทศชาติในรูปแบบต่าง ๆ ตามความถนัดและมีความเชี่ยวชาญ โดยอาจให้เปล่าโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายหรืออาจคิดค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสม โดยให้บริการทั้งหน่วยงานในภาครัฐและเอกชน หน่วยงานอิสระ หน่วยงานสาธารณะ ชุมชน และสังคมโดยรวม รูปแบบการให้บริการวิชาการมีความหลากหลาย เช่น การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย เป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการ ให้คำปรึกษา ให้การอบรม จัดประชุมหรือรับเป็นวิทยากร ทำการวิจัยเพื่อตอบคำถามต่าง ๆ หรือเพื่อชี้แนะสังคมซึ่งสมรรถนะย่อยที่สำคัญ คือ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อบริการวิชาการแก่สังคม ซึ่งเป็นความสามารถในการนำความรู้ที่มีไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ไม่ว่าจะเป็นการไปเป็นวิทยากร การนำผลงานไปเผยแพร่ การแสดงความคิดเห็นเชิงวิชาการที่เป็นประโยชน์แก่สังคม ในรูปของข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย การเข้าร่วมเสวนาเพื่อแสดงความคิดเห็น ตลอดจนเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงานกับองค์กรภายนอก

9.4 ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม คือ ความสามารถในการทำกิจกรรมด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม การประสานเชื่อมโยง ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความรู้ ฟันฟูอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม สร้างสรรค์ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนการเป็นสมาชิกเครือข่ายทางสังคม เป็นกรรมการทำงานเพื่อดำรง

ความเป็นสังคมไทย ซึ่งสมรรถนะย่อยที่สำคัญคือ ส่งเสริมสนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเป็นความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากร นักศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ และแสดงออกถึงขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยที่สืบทอดกันมา ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ เช่น แต่งตัว การทำความเคารพ การเข้าร่วมงานในโอกาสต่าง ๆ ตลอดจนมีการบูรณาการแนวคิด หลักการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับโสภภาพ [8] ที่ว่าสมรรถนะด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (promotion of arts and culture) คือ ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อาทิ การเข้าร่วมกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การปลูกฝังให้นักศึกษาและบุคคลทั่วไปเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม และยังคงสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) [10] ที่ว่า ภารกิจของอาจารย์ที่สำคัญข้อหนึ่งก็คือ การทำนุบำรุง-ศิลปวัฒนธรรม อาจารย์มีหน้าที่ในการอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา เผยแพร่เอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

10. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

10.1 ถ้ามหาวิทยาลัยอื่นจะนำไปใช้จะต้องมีการปรับในรายละเอียดของสมรรถนะเพื่อให้เข้ากับวัฒนธรรมขององค์กร

10.2 จากผลการวิจัยในครั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากองค์ความรู้ที่ได้รับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือจะต้องมีการนำไปใช้อย่างจริงจัง

10.3 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือควรมีการประกาศแจ้งให้กับทุกหน่วยงานได้รับทราบเกี่ยวกับสมรรถนะหลักของอาจารย์เพื่อใช้ประกอบในการประเมินผลการปฏิบัติงาน

10. เอกสารอ้างอิง

- [1] ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์.
- [2] Butler, J. K. (1991). Toward understanding and measuring conditions of trust: Evolution of a conditions of trust inventory. *Journal of Management*, 17(3), 643-663.
- [3] Boss, B.M. (1985). *Leadership and performance beyond expectations*. New York: The Free Press.
- [4] Katz J, Green E. (1992). *Managing quality: a guide to monitoring and evaluating nursing service*. St. Louis: Mosby Year Book.
- [5] Alspach, J.G. (1984). Designing a competency-based orientation for critical care nurses. *Heart & Lung*, 13(6), 655-662.
- [6] Good, C.V. *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill Book Company, 1973.
- [7] วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544). มหาวิทยาลัยกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม. *สารพัฒนาคุณาจารย์*, 4(2), 3-10.
- [8] โสภภาพร กล้าสกุล. (2554). การพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ. *ประชุมนิพนธ์ หลักสูตรปริญญาคุษฎีบัณฑิต (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง*.
- [9] Harding, A. G. (1982). *Professional development in higher education: State of the art and the artists*. Bradford, England: University of Bradford.
- [10] สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2548). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ.